No. 1918 Zaterdag 16 October 1920. 37ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Het groote vraagstuk van den dag.

Aldus betitelt in het *„Nederlandsch Fabrikaat"* dr. NEDERBRAGT het vraagstuk der valuta. De schrijver brengt zijn beschouwing in verband met een gezichtspunt, van waaruit de zaak tot nu toe weinig bekeken is en dat toch de overweging allesins waard is, nl. het arbeidsvraagstuk.

Die valutakwestie is voor velen nog een raadselachtige en daarom is het niet kwaad de zienswijze daaromtrent van dezen schrijver eens mee te deelen. Hij doet dit in een zeer uitvoerig en nog al wetenschappelijk betoog, dat wij in beknopten en eenvoudigen vorm zullen trachten weer te geven.

Wij spreken tegenwoordig geregeld over verminderde koopkracht van het geld, maar vergeten daarbij meestal te onderscheiden. Ook in de landen, waar voldoende goudvoorraad is en het papier behoorlijk is gedekt, is het geld in waarde verminderd, gevolg van de mindere arbeidspraestatie, van hoogere loonen en dergelijke.

Maar daarnaast is in een groot deel der wereld het papieren geld in waarde gedaald, omdat het onvoldoende door metaal is gedekt: En om dit laatste gaat het nu. Laten wij met voorbeelden spreken, dan zal de zaak duidelijk worden.

In de Centrale landen is de mark in de kroon buitengewoon gezakt.— Maar ook hier moet weer onderscheiden worden. De daling is het gevolg van het wantrouwen der bezitters en dit wantrouwen is weer niet overal even groot.

Het buitenland b.v. heeft in het Duitsche papieren geld veel minder vertrouwen dan de Duitscher zelf, vandaar dat men in Duitschland met een mark meer doet dan er buiten. Daarbij komt, dat in de centrale landen — om daar nu bij te blijven — de loonen niet gestegen zijn in verhouding tot de daling der valuta, zoodat men daar veel zuiniger moet leven dan vóór den oorlog.

Wanneer dus de mark in het buitenland vijf cent noteert, gaat de Duitscher zelf er veel minder lichtzinnig mee om, dan wij met een stuiver.

Welke zijn daarvan nu de gevolgen? Op de eerste plaats zullen de landen met een lagen valutastand zoo min mogelijk van buiten invoeren, speciaal uit landen met een goede geldmarkt. Hoeveel marken toch moet een Duitscher niet betalen vóór een artikeltje, dat in Nederland b.v. maar één gulden kost!

Maar andersom kunnen die ongelukkige landen wel gemakkelijk uitvoeren. Wanneer men toch hier de loonen omrekent in buitenlandsch geld, dan kunnen zij tegen veel minder bedrag leveren; een Duitsche werkman, die 200 mark in de week verdient, ontvangt maar 12 Hollandsche guldens, wanneer de mark 6 cent noteert.

Wat zal er dus gebeuren? De landen met een lagen valutastand zullen zooveel mogelijk grondstoffen en heel of half afgewerkte producten trachten in te voeren; maar niet voor eigen gebruik, doch om die weer afgewerkt of verwerkt uit te voeren.

Men verkoopt dus zijn arbeid.

Men heeft gesproken van de groote slavernij der centrale volkeren. Er is iets van. De volkeren met lagen valutastand toch zullen zich zelf zooveel mogelijk beperken om te werken voor anderen. Zet dit proces zich voort, dan zullen zij langzamerhand al wat meer voor zich zelf behouden, [illegible] van het geproduceerde meer nemen om zich beter te voeden en te kleeden en zich op den duur „los koopen" en een zelfstandige economische positie innemen.

Als men de voorgaande beschouwingen van Dr. Nederbracht aandachtig leest, ziet men, dat de landen met lage valuta, speciaal de Centrale landen, Duitschland en de oude Oostenrijk—Hongaarsche monarchie, eigenlijk voor een onoplosbaar dilemma geplaatst staan. Van den eenen kant zullen zij wegens den lagen valutastand maar weinig kunnen invoeren, speciaal uit de landen met een goede geldmarkt. Doch van den anderen kant, kan hun industrie nooit opleven, tenzij zij zooveel mogelijk grondstoffen, die hun industrie noodig heeft, invoeren en de afgewerkte producten weer uitvoeren.

Tot oplossing van dit dilemma geeft *de Nieuwe Eeuw* het volgende idée aan den hand.

Een oordeelkundige goederenruil stuit echter bij voortduring af op deze moeielijkheid dat de weleer toonaangevende volkshuishoudingen niet over het doode punt heen kunnen komen. Zij zijn niet in staat de grondstoffen, die zij tot voeding hunner industrie behoeven, aan te voeren en te betalen en zij weten niet waarvan zij leven moeten, in de lange periode, die verloopt tusschen den grondstoffenaankoop en de aflevering en betaling van het gemaakte product. De machtige, industrieele volkshuishoudingen van weleer, verkeeren in een toestand van volslagen machteloosheid. Dat is een kwaad voor de betreffende volkshuishoudingen op de eerste plaats, maar het nadeel, dat er door gesticht wordt, plant zich voort in geheel de wereldhuishouding. De wijze waarop de grondstofleverende landen worden voorzien van afgewerkte producten, is even gebrekkig en moet even gebrekkig zijn als de wijze, waarop de industrieele volkshuishoudingen worden voorzien van grondstoffen en levensmiddelen. En van den weeromstuit heeft ook de financieele en transportwereld en alles wat aan het tot stand [illegible] en het vereffenen van [illegible] deel had, een groot stuk [illegible] nadeel te dragen.

De feiten van [illegible] stugste koppen en algemeen gaat men gevoelen, dat er iets gebeuren moet om over het doode punt heen te komen. En niet alleen dat [illegible] het gevoelen gaat, verblijdender is het feit, dat er langzaamaan in steeds breeder kringen eene mentaliteit ontstaat, die tot daden dringt. Men slaat de handen aan den ploeg. Men wil helpen, zij het dan ook op de eerste plaats uit een drang van eigen belang. De beste voorboden van deze hulpverleening vindt men in de berichten, die de laatste maanden telkens opnieuw opduiken en die ons leeren, dat men groote plannen tot credietverleening beraamt.

De plannen tot credietverleening van Nederland, hoe bescheiden die ook heeten, moeten tegenover de [illegible] uit gezond egoïsme, [illegible] hulp, in den vorm van credietverleening is eigenlijk maar een halve hulp omdat voor de betrokken landen met het oog op den [illegible] hunner valuta, even [illegible] grondstoffen te koopen, als het voor de leveranciers moeilijk is crediet te verleenen.

Ter ondervanging van al deze moeilijkheden is de oprichting der *Anglo—Danubian Association Lmtd* te Londen van veel belang. Deze nieuwe maatschappij, gevormd door de „haute finance", heeft zich ten doel gesteld die landen te helpen, die tot de oude Oostenrijksch Hongaarsche monarchie hebben behoord. Het plan van deze maatschappij schijnt afdoende hulp in het vooruitzicht te stellen. Zij wil [illegible] landen de volledige garantie op den [illegible] dat in dit systeem de geleverde grondstoffen eigendom blijven van het leverende land tot dat het afgewerkte product is afgegeven. Daarmee zijn ook de grondstof leverende landen niet geheel geholpen, want ook zij kunnen niet wachten tot dat het geheele proces der bewerking zal zijn afgeloopen, daarom zal deze maatschappij den leverancier *een voorschot geven op de later terug te ontvangen waren.* Met dit voorschot kunnen zij ondertusschen trachten elders in hun behoeften te voorzien. Wat het afgewerkte product

Weigering.

Mina kwam met dikke, roode huiloogen uit haar dienst thuis.

Amper had moeder gevraagd, wat er aan scheelde, of 't zenuwstuipende hik-gesnik begon heviger......'t duurde heel lang, eer ze kon antwoorden op 't aanzwellende angst-gevraag van moeder, vader en de kinderen.

Dat mevrouw van Balken haar zooveel als van diefstal had beschuldigd......om 'n armbandje van de kinderen, dat nergens meer te vinden was, nadat ze 't had opgepoetst.

Dat ze er vreeselijk driftig om geworden was, omdat mevrouw zoo iets van haar kon denken...... en toen erg brutaal was uitgevallen...... zóó erg, dat meneer haar den dienst had opgezegd.

Als 'n hamer bonkte vader's vuist op tafel...... 't theelichtje flapte er van uit...... de kopjes maakten 'n rinkel sprongetje van 't gedreun.

„Wat?! Wat heb' ze tegen jou gezegd? Dat je dat ding gesto......

Vader Kuiting stikte haast...... tabakskwijl sijpelde langs de kin van baard-stekels...... z'n oogen werden donkerder......z'n handen verknoersten in zenuw-trilling.

Zonder 'n woord te zeggen drukte ie zijn pet met een woesten veeg op zijn grijzenden kop en ging de deur uit. Tien minuten later stond ie in de gang bij de van Balkens en dondende zin harde ruziestem door 't huis. Wat ze wel van z'n kind dachten...... en dat ie er werk van zou maken, wegens aanranding van eer en goeien naam. Z'n stem ging over in 'n soort huilgebrul, toen meneer van Balken de politie wilde opbellen. Voorbijgangers bleven staan en wisten Kuiting met 'n zacht lijntje buiten te krijgen.

Daar vertelde hij aan ieder, die 't wilde hooren, van de gemeene beleediging z'n dochter aangedaan.

Intusschen deed thuis moeder haar best, om Mina tot bedaren te krijgen, die jammerde over de kwijtgeraakte betrekking, waaraan ze zoo gehecht was geraakt in die twee jaar. Niet omdat mevrouw zoo lollig was, maar met de kinderen had ze 't altijd zoo best kunnen vinden. Die hielden van haar.

Met alle kindersmartjes kwamen ze 't eerst bij Mina, die ze steeds wist op te lossen in haar eigenaardige, naïeve manier van doen.

De heer en mevrouw van Balken hadden weinig tijd, om zich met hun kroost te bemoeien. Mevrouw was bestuurslid van zes verschillende filantropische instellingen...... als ze thuis geen vergadering had was ze zelf naar 'n bijeenkomst. Meneer kwam 's avonds te half zes van z'n kantoor thuis.

Dan werd er gedineerd, na afloop waarvan meestal 'n opera, comedie, of concert werd bezocht, tenminste als mevrouw geen vergadering had.

't Was dus geen wonder, dat de kinderen zich gingen hechten aan Mina, die 'n vroolijke meid was, aardig met de kleinen omging en steeds dingetjes wist te verzinnen, om hen aangenaam bezig te houden.

Vooral Willy, 't lief meisje van 'n jaar of acht, was wat men noemt dol op Mina. Waar 't dienstmeisje was, daar kon men doorgaans ook Willy vinden en mevrouw van Balken had meerdere malen op 'n toon van gezag en met „moederlijke bezorgdheid" verklaard, dat Willy absoluut door Mina werd verwend......

't Is 'n maand later en 's avonds 10 uur.

Vrouw Kuiting ziet de konsen en kleeren van de kinderen na, die te bed liggen.

Haar man rookt 'n sigaar en leest 'n krant.

Mina is reeds sedert drie weken voorzien van 'n anderen dienst, waar ze 't lang niet zoo druk heeft, maar toch heele dagen loopt te piekeren over 't gemis van haar vorige omgeving...... en de verdenking, die op haar rust.

Juist als Kuiting z'n krant uit heeft en aanstalten maakt om naar bed te gaan, wordt er gebeld.

Zelf loopt ie naar de deur, om 't vreemde van 't late storen.

Er staat 'n heer buiten, die hem even wil spreken.

Als Kuiting hem wantrouwig aan kijkt, stelt hij zich voor als dokter Prinsen en zegt, dat hij zoo juist bij de familie van Balken vandaan komt. Willy, het oudste dochtertje, ligt zwaar ziek...... er is weinig hoop meer, Het kind vraagt onophoudelijk naar Mina...... door haar moeder wil ze niet geholpen worden. Met het oog op den ernst van den toestand, vraagt de dokter, ook namens de ouders, of de dochter 'n poosje bij 't bed van de kleine zou kunnen komen. 't Zou misschien 'n laatste middel zijn......

Vijandig ziet Kuiting den geneesheer aan.

„Zoo, meneer...... dus dát durven *die menschen* te vragen...... sjonge jonge, dat volk heb toch heel wat meer lef, dan ons soort menschen. Weet u wel, wat 'r tusschen die lui en ons is gepasseerd."

„Ik weet alleen, dat uw dochter er gediend heeft en dat ze waarschijnlijk niet al te vriendschappelijk van de familie is gescheiden."

„Dat komt uit, ja...... als ze je zonder bewijs voor dief uitmaken...... zou U dat kenne velen?"

In korte, ruwe stooten gooit vader Kuiting, 't heele verhaal er uit......

Z'n vrouw is er stilletjes bijgekomen en staat in 't gat van de kamerdeur te luisteren. En opnieuw beleeft ze dien akeligen avond, waarop Mina zoo overstuur thuis kwam en tot diep in den nacht in bed had liggen snikken.

En dat vader, bleek van drift was teruggekomen van de ruziescene bij de van Balkens, zelf moeite had gehad om 't niet uit te grienen. 'n Hevig verlangen naar wraak vlamt in haar op en 't is met voldoening, dat ze haar man met 'n beslist gebaar hoort zeggen: 't Gebeurt niet, meneer, 't spijt me...... 't spijt me voor u...... maar ze motte nou meteen maar 's voelen, wat ze ons hebben ângedaan."

„Juustement zoo" — fluisterde moeder Kuiting er achter.

De dokter betoogde kalm en zakelijk, dat ze ongelijk hadden, want dat 't ging om 't zieke kind en dat hun dochter Mina misschien gaarne, ook terwille van 't kind, den dienst zou willen bewijzen.

Maar Kuiting bleef koppig weigeren en de dokter keerde onverrichterzake terug.

In de kamer bleef 't echtpaar Kuiting nog wat napraten over 't geval......

„Wat zeg je nou van zoo'n brutaliteit, vrouw?"

„Hoe durven ze 't nog te vragen hè!"

„Durven ze ook niet...... anders kwamme ze zelf wel, de lafaards. Nou sturen ze 'r den dokter op af. Die schrijft 'r natuurlijk 'n paar tientjes extra voor op de rekening. Voor z'n „bosklanten" loopt ie zoo hard niet."

'n Poosje later wordt er weer gebeld.

Omdat Kuiting z'n schoenen al uit heeft en in z'n vuile boezeroen zit, gaat de vrouw naar de voordeur.

Hij hoort haar praten...... nu weer met 'n anderen heer.

Opeens herkent ie die stem...... 't is van Balken...... „Potverdikkie, nou zalle we 't hebben." Met 'n schichtige beweging grijpt ie 't mepje sigaar, dat in 't aschbakje ligt uit te gloeien en trekt er met 'n paar lange zuig-halen opnieuw den brand

meer waard zal zijn dan de som die aan grondstoffenaankoop is besteed, blijft natuurlijk ter beschikking van het industrieland, dat daarmee op een ander punt van de wereldmarkt weer zijn voordeel kan doen.

Eene eerste voorwaarde voor het welslagen van het plan is hierin gelegen, dat de industriestaten zich natuurlijk moeten verplichten, de waren, die met de in dit verband ingevoerde grondstoffen worden vervaardigd, weer vrijelijk te laten uitvoeren.

Om het plan des te beter en te zaakkundiger te kunnen uitvoeren, heeft men besloten filialen te stichten in Weenen, Budapest en Praag. Daardoor zal men meer in details op de hoogte komen van de behoeften, die bepaalde industriestreken hebben en zal men er in slagen op de meest spoedige en afdoende wijze te helpen.

De gedachte, waaruit de *Anglo–Danubian–Association* is ontstaan, heeft ook in Amerika aanhang gevonden en het is wel teekenend voor het aanpassingsvermogen en de energie der Duitschers, dat zij er reeds in geslaagd zijn eene zoogenaamde *Treuhand Gesellschaft* te stichten.

De in Hamburg gevestigde *Deutsche–Waren–Treuhand–Actiengesellschaft* heeft zich ten doel gesteld de grondstoffen, die in Brazilië in overvloed voorhanden zijn en waarmee de Brazilianen nauwelijks raad weten, terwijl de Duitschers er naar snakken, onder soortgelijke voorwaarden naar Duitschland te voeren. Ook hier zullen de Brazilianen eigenaars der grondstoffen blijven, totdat een voldoend quantum afgewerkte producten de betaling heeft bewerkstelligd, terwijl dan de maatschappij garant blijft voor de te leveren waren. Het is natuurlijk een bezwaar, dat deze maatschappij in Duitschland is gevestigd en dus geheel en al afhankelijk is van de houding der eigen regeering, die op haar beurt weer onder den dwang der Entente en speciaal van Frankrijk staat. Zij zou sterker hebben gestaan, indien zij in een neutraal land gevestigd ware geweest, maar toch mag men bij oordeelkundige leiding ook van haar werkzaamheid wel succes verwachten, want de Brazilianen zitten zoodanig volgepropt met grondstoffen, dat zij ongetwijfeld met beide handen de gelegenheid zullen aangrijpen een deel daarvan op deze gevaarlooze en vrij zekere wijze te loozen en tot waarde te brengen.

En als er maar weer [illegible] heen zijn; als er maar weer wordt gewerkt en geruild, dan kan het niet anders of de wonderen der techniek en het perfecte organisatiesysteem van goederenruil en arbeidsverdeeling zal ons spoediger dan wij mogelijk achten, een betrekkelijke welvaart en een dragelijke levensfeer terug brengen.

Wij behoeven niet zonder hoop te zijn. Daar wordt gewerkt aan het groote wereldherstel met vaardige hand......

En ook in het economisch leven schijnt achter de wolken toch de zon.

Droogte op Curaçao in vroeger jaren.

IV.

Niettegenstaande „de rijke oogst van granen", die het oogstjaar 1741—1742 had opgeleverd, ondanks de groote toevoer van levensmiddelen van buiten, waardoor „de aanhoudende duurte" gelukkig had opgehouden, en die aan Gouverneur FAESCH aanleiding gaf voor het uitschrijven van een *Dank- en Bededag* op 7 September 1742, was er een jaar daarna weer alle reden tot klagen. Wij moeten dus wel aannemen, dat het oogstjaar 1742-'43 zoo niet slecht, dan toch weinig voordeelig was uitgevallen. Want in het plakkaat van 5 October 1743, waarin de Gouverneur opnieuw een *Dank- Vast- en Bededag* afkondigde tegen den 23sten van dezelfde maand, heet het: „dat de dagen boos zijn, dewijl de kastijdende roede van den Rechtvaardigen Rechter van Hemel en Aarde, nog in het geheel niet van ons geweken is, slaande den koopman met disfortuin in zijn trafique, den zeeman met rampspoeden, ellende en slavernij in zijn navigatie, en *den landman met schadelijke droogtens, die een nadeeligen oogst voorspellen en duurte van levensmiddelen prognostiseeren*, zoo alle dezelve rampen en aaneengeschakelde ellenden, uit welke dezes lands ruïne is te voorzien, niet met ernstige en hartgrondige gebeden van de kastijdende hand Gods worden afgesmeekt", enz. enz. „biddende . . *voor een rijken oogst van granen, tot preservatie van schadelijke dure tijden*, die dezes eilands inwoonders zouden uitputten en in deze crisis voor meerdere rampen blootstellen."

Wat den oogst van 1743—'44 heeft opgeleverd, weten wij niet. Een schitterend jaar was het zeker niet. Immers was dit wel het geval geweest, zoo ware de Gouverneur niet in gebreke gebleven, daarvoor openbare dankgebeden uit te schrijven. Wij mogen veeleer het tegenoverge stelde aannemen. Want in het najaar liet zich de toekomst zoo donker aanzien, dat Gouverneur FAESCH op 9 September 1744 weer een Dank- Vast- en Bededag afkondigde tegen den 23sten dier maand, om God te *bedanken*, dat „sedert weinige jaren het eiland krachtdadig is aangegroeid in het getal van inwoonders, dat nu al sedert 31 jaren 't rust en vrede genoot" (sedert den Franschen aanval onder Cassard in 1713 op het eiland was C. van vijandelijke aanslagen bevrijd gebleven) terwijl „daarentegen nagenoeg geheel Europa en Amerika werd gedrukt door het vuur van den oorlog, waardoor in weinige jaren oneindig veel Christenbloed gestort was", enz.— doch van den anderen kant was er zoowel te meer reden om te *vasten* en *zich te verootmoedigen*; die wel reden heeft tot weenen, om dat niemand zijn waren koopt; den zeeman, ressorteerende onder een eiland, dat in vrede leeft, doch die overal waar hij zich wendt om de zee te bebouwen, en ons aller welvaart te zoeken, werd gejaagd, gevangen, geroofd en in derzelver commercie gefrustreerd, daar nog veritabel noch vijand, noch vervolger is, *en den landman met aanhoudende droogtes en schrale gewassen*, — vervolgens om God ijverig te *bidden* en *te smeeken* . . . „dat de koophandel en scheepvaart bloeiende mag zijn als in de dagen van ouds en *ons land verkwikt mag worden met gezegende regens en dat die van een rijken oogst mogen worden gevolgd.*"

Doch ruim een maand later was de toestand nog nijpender geworden, want den 27sten October vaardigde de Gouverneur een verbod uit „tot verder afgifte van paspoorten tot uitvoer van meel ter negotie, met uitzondering alleen de gewone provisie ten dienste der navigeerende schepen". Dit verbod zou van kracht blijven tot het weer werd ingetrokken. Wel een bewijs dat de vooruitzichten zeer ongunstig gebleven zijn.

Over het verloop der gebeurtenissen in 1745 heb ik mij niet kunnen vergewissen, daar dit deel der Plakkaten toen bij mijn onderzoek niet te vinden, (ofschoon zooals mij later bleek wel aanwezig was). Deel 1746 bestaat niet meer. Doch op 16 Januari 1747 werd weer een *Dank– Vast– en Bededag* uitgeschreven tegen Woensdag 15 Februari. Het stuk is tien bladzijden groot. Van al die breedsprakigheid is het voor ons voldoende te weten, dat er het jaar te voren geen berichten uit Holland waren gekomen, alleen was op de laatste dagen van het jaar een groote vloot van schepen uit Holland aangekomen.

Aangezien het jaar te voren geen bededag, gelijk ouder gewoonte, was gehouden, haastte de Gouverneur zich er nu zoo spoedig mogelijk een uit te schrijven wegens de treurige berichten uit Holland: verlies van hulptroepen, sterfte aldaar onder het rundvee, stremming van de scheepvaart, slechte vooruitgang van de vredesonderhandelingen, voortwoeden van den oorlog, tweedracht in Holland,— *treurige toestand op dit eiland*: rondom geruchten van oorlog, achteruitgang van den handel, weinig vooruitzichten voor de toekomst, *den soberen oogst van de nog te velde staande granen, de algemeen grasseerende ziektens en kwalen*, waarmede dezes eilands inwoonders door de slaande en kastijdende hand Gods worden bezocht."

Als er dat jaar dus nog iets van dien oogst is terecht gekomen, zal het toch wel weinig meer dan sober geweest zijn, zooals het zich in Januari liet aanzien. — Over het verder verloop van dat jaar vernemen we niets meer. Eerst in 1748 werd weer voor 18 September een *Dank- Vast- en Bedeag* afgekondigd, doch als eenige reden daarvoor wordt genoemd: dankzeging voor den vrede van Aken, in dat jaar gesloten en de daarop gevolgde stilstand van wapenen, en dat deze vrede als het jubileum kon gelden van de vrede die juist een eeuw vroeger te Munster tot stand kwam.

Over het jaar 1749 bevatten de „Plakkaten" geen enkele aanwijzing. Evenmin over het jaar 1750.

Een Plakkaat van 10 Februari 1751 openbaart echter weer, dat de [illegible] Want bij publicatie van Gouverneur en den Raad van dien datum wordt de uitvoer van levensmiddelen op straffe van confiscatie strengelijk verboden „in consideratie genomen hebbende de schaarsiteit, die er thans hier te lande is, zoo van meel als van groote en kleine mais."

In de stad schijnt er in die dagen werkelijk gebrek aan de gewone voedingsmiddelen geheerscht te hebben, want nauwelijks een maand later op 4 Maart verscheen de volgende publicatie van den Gouverneur.

„NADEMAAL aan ons Gouverneur, te kennen is gegeven, dat de planters, zoo van het boven- als benedenkwartier dezes eilands geen mais ten verkoop naar de Willemstad alhier zenden, waardoor de slaven (in de stad) zouden kunnen worden gesubsisteerd, en aan die slaven door hongersnood geen aanleiding tot dieverijen worde gegeven, — zoo is het,— dat wij, Gouverneur...... den Cornet HENDRIK EVERTSZ mits dezen ordonneeren, om aan alle planters op dit eiland, geen uitgezonderd, te preadverteeren, en uit onzen naam op het allesrserieuste te verzoeken, om in de stad voor noemd mais ten verkoop te zenden, ten einde een ieder zich voor zijn slaven zal kunnen proviandeeren."

Doch vóór er nog een week verstreken was, kwam er op het onverwachts een gelukkige ommekeer.

Door kapitein SPAFFORT was met zijn schip een groote lading meel aangebracht, zoodat een ieder zich weer volop van voedsel kon voorzien. Toch schijnt dat werk niet zoo heel vlot van stapel geloopen te zijn. Want of wel dat de kapitein een buitensporig hoogen prijs vroeg voor zijn lading, of wel dat enkele kooplieden uit speculatiezucht de heele lading hebben willen opkoopen, zooveel is zeker, dat er over die kwestie nog een speciale spoedvergadering van den Gouverneur met den Raad gehouden is, en op den 11 Maart een Publicatie verscheen, waarbij werd bekend gemaakt, dat „alle inwoonders dezes eilands zich binnen 3 maal 24 uur van meel kunnen proviandeeren, en dat na verloop van dien gestipuleerden tijd de Gouverneur den uitvoer van meel zal permitteeren en daarover disponeeren als voor dezen."

Over de verschillende rekesten, die over deze lading bij den Raad binnenkwamen, waren de gevoelens in den raad verdeeld.

Een minderheid uit den Raad, nl. de Gouverneur en het Raadslid Nathaniel Ellis waren zelfs van meening, „dat den suppliant (den kaptitein Spaffort) kan worden geaccordeerd zijn gansche lading (partij meel) tegelijk weer uit te voeren *na demaal hier te lande geen gebrek van meel thans is.* De laatste *cursieve* woorden zijn in het appointement op het rekest weer doorgehaald. Blijkbaar hebben dus die twee leden die eerste conclusie wel wat voorbarig gevonden. De meerderheid in den Raad was echter van oordeel, dat er voorloopig op de lading moest beslag gelegd worden, om gedurende 3 maal 24 uur aan de bevolking gelegenheid te geven van de lading voor eigen gebruik naar verkiezing op te koopen, om eerst na den gestipuleerden tijd den kapitein toe te staan zijn aangebrachte partij meel te kunnen verkoopen *tot uitvoer*, doch stonden hem niet toe voor als nog zijn ganschen partij aangebracht meel te [illegible] pen voor uitvoer, zij meenden dat de kapitein zijn meel wel voor een *redelijken* prijs zou kunnen verkoopen. Na de publicatie van bovenvermeld plakkaat kwamen de Engelsche kooplui op het eiland en de Heer ZOUTVAT wel bij rekeste tegen deze beslissing in verzet, doch de Raad hield zich aan het eens genomen besluit en deponeerde dat ingekomen stuk ter griffie.

Een helderen kijk op den werkelijken toestand geven ons die paperassen evenwel niet.

Want wanneer begin Maart 1751 de uitvoer van meel moest worden stop gezet, moeten we toch wel aannemen, dat de oogst (?) die toen pas was ingehaald of toch zeker spoedig kon binnen gehaald worden, niet tot het najaar het geheele eiland van voedsel kon voorzien. Van den anderen kant schijnt de Gouverneur wel voldoende zekerheid te hebben gehad, dat de Planters wel een belangrijken voorraad mais in hun magazijnen hadden opgezameld, doch dat zij met opzet (uit speculatiezucht ??) hun mais achterhielden.

Doch ook blijkt uit een plakkaat van October van datzelfde jaar 1751 dat er dit jaar lang aanhoudende droogte geheerscht heeft.

(*Wordt vervolgd.*)

De West Indische Pensioenen.

Vragen van het 2e kamerlid KETELAAR ingezonden den 18 Augustus 1920.

1. Is het den Minister bekend, om welke redenen de verhooging der pensioenen voor Suriname op slechts twintig procent is vastgesteld, terwijl voor Curaçao een verhooging van veertig procent aan den Kolonialen Raad is voorgesteld, wellicht nu reeds aangenomen?

Zoo ja, is de Minister bereid, deze redenen mede te deelen?

2. Is de Minister niet van oordeel dat nu de Staatspensioenen der Oost-Indische ambtenaren met veertig procent verhoogd zijn, het billijk is de West–Indische pensioenen met een gelijk bedrag te verhoogen?

3. Zoo ja, is de Minister dan bereid, een verhooging in dien zin alsnog te bevorderen?

ANTWOORD van den heer de Graaff, Minister van Koloniën. (Ingezonden 7 September 1920.)

1. Toen hier te lande een verhooging van de pensioenen ten laste van het Rijk bij de wetgevende macht aanhangig was gemaakt, heeft de ondergeteekende aan de Gouverneurs van Suriname en Curaçao in overweging gegeven in die koloniën het treffen van een overeenkomstige maatregel te bevorderen ten aanzien van de reeds verleende en krachtens de bestaande voorschriften nog toe te kennen koloniale pensioenen.

Nadat een daarop door den waarnemend Gouverneur van Suriname aan de Koloniale Staten aangeboden en door het college goedgekeurde verordening tot verhooging van evenbedoelde pensioenen met twintig ten honderd aan het oordeel van het opperbestuur was onderworpen, stelde de Landvoogd aan den ondergeteekende telegrafisch de vraag of de pensioenverhooging in de kolonie op veertig ten honderd kon worden gebracht, overeenkomstig de inmiddels hier te lande ten aanzien van de Staatspensioenen getroffen regeling.

Mijn antwoord op de vraag luidde, dat indien een verhooging als reeds in de kolonie was verordend, niet voldoende mocht worden geacht en voor de hoogere uitgaven dekking kon worden gevonden, mijnerzijds geen bezwaar zou bestaan tegen een verder gaande verhooging der pensioenen tot uiterlijk veertig ten honderd.

Een zelfde mededeeling werd aan den Gouverneur van Curaçao gedaan.

De ondergeteekende ontving daarop het bericht, dat de verhooging der Surinaamsche pensioenen op twintig ten honderd gehandhaafd werd. Nader deelde de waarnemend Gouverneur mr. L. J. Rietberg mede dat de toestand der koloniale geldmiddelen het niet mogelijk doet zijn om de uitgaven voor een verdere verhooging der pensioenen uit eigen bronnen van inkomst te vinden, waar het nu reeds alle inspanning kosten zal om een deel der voor het loopende jaar toegekende duurtebijslagen aan landsdienaren, enz., uit belastingverhooging te verkrijgen.

In de kolonie Curaçao werd het door den ondergeteekende gesteld beding ten aanzien van de verhooging der pensioenen tot 40 ten honderd aanvaard. De desbetreffende ontwerp–verordening is onlangs door den Kolonialen Raad goedgekeurd.

2. en 3. In het vorenstaande moge een voorloopig antwoord op de verder gedane vragen worden gevonden.

De ondergeteekende kan hieraan toevoegen, dat nader overleg met den Gouverneur van Suriname is geopend omtrent hetgeen in deze aangelegenheid nog zal moeten worden gedaan.

Berichten uit de Kolonie.

Vliegtochten in Colombia.

In de Colombiaansche bladen dezer dagen ontvangen, vonden wij de volgende berichten over vliegtochten in deze Republiek.

— Den 7 Augustus is vastgesteld voor de opening van den vliegdienst door middel van hydroplanes tusschen Cartagena, Barranquilla en Girardot. Deze vliegtuigen zijn van Duitschland geïmporteerd.

— De Regeering van Colombia heeft bij het Congres een wetsvoorstel ingediend, om een prijs van 1000 pesos uit te loven voor den eersten vliegenier, die van uit een der Colombiaansche havens den vliegtocht volbrengt naar Bogotá, de hoofdstad des lands. Datzelfde wetsontwerp beoogt tevens ook andere vliegtochten die hetzelfde traject volgen, te subsidieeren.

In een blad van Colombia vonden wij het volgende relaas over het vliegongeluk, dat wij reeds vroeger vermeld hebben.

„Den 20 Juli trof de onderneming: *Navegación Aérea* opnieuw een ongeluk. Het vliegapparaat genaamd *Santa Marta* viel van een aanzienlijke hoogte op den grond, hetgeen den dood van den vliegenier en van de beide reizigers GERLEIN en ARAÚJO tengevolge had.

Een dergelijk ongeluk trof ook de vliegmachine genaamd: *Cartagena*. Deze ongelukken voorspellen een treurig einde voor deze onderneming, als men niet slaagt de oorzaken van dergelijke rampen te voorkomen."

In een later nummer van hetzelfde blad van den 8 September stond het volgende bericht onder den titel van: *Duitsche Hydroplanes*. De watervliegtuigen van de Duitsch-Colombiaansche Vliegmaatschappij hebben bij Barranquilla met gunstigen uitslag vliegproeven genomen. Zij zijn van plan ook eenige proefvluchten naar Curaçao en later naar Girardot (Colombia), te ondernemen.

— Een telegram van 4 October uit Bogotá meldt dat van de kustplaatsen het bericht kwam, dat door de eerste hydroplanes van het Colombiaansch-Duitsch vliegstation aan de Rio Magdalena vliegproeftochten van Puerto Colombia uit naar Curaçao zullen

---

in. De „uitgelezen" krant floddert ie opnieuw open...... heelemaal uit gevouwen...... en gaat met uitgespreide armen, de beenen languit, zitten lezen.

Z'n vrouw komt om den hoek van de deur: „Daar is meheer zelf...... hij vraagt naar jou."

„Laat binnen komme."

Als even later meneer van Balken in 't kamertje staat, komt er met hem 'n stiltebenauwing binnenvallen. Kuiting haalt wrokkend zijn neus op en blijft onverschillig doorlezen. Hij houdt 't echter niet lang vol en kijkt dan in 't bleeke, moegewaakte gezicht van den heer van Balken, die 't maar 't beste vindt om zelf 'n gesprek te beginnen.

„Ik kom zelf maar even, meneer Kuiting. Ik ben er natuurlijk volkomen van bewust...... dat 't u wat moeite zal kosten...... maar 't is voor m'n kind. De kleine meid is in stervensgevaar en roept telkens om uw dochter. Me dunkt, u moet toch wel 'n hart van steen hebben, als u zóó iets weigert."

„Zóó; maar toen 'k op dien avond bij u was...... en opkwam voor *mijn* kind, hebt u van dat steenen hart toch zeker niet veel gemerkt...... maar *ik wel* van 'n paar andere!

Ik begrijp niet, dat u zoo'n *dievegge* nog in je huis wil halen. Bent u niet bang voor de andere sieraden?!" Driftig smijt ie de laatste rookwolken uit 's sigaar-peukje, dat tusschen de natte lippen heen en weer zwemt.

„U neemt 't heusch te erg op...... m'n vrouw is bovendien wat voorbarig geweest, zooals dat wel eens meer gebeurt. Dat armbandje is den volgenden dag weer gevonden."

Nu gooit Kuiting zich recht overeind en kijkt z'n vijand aan met wilde dreiging in de oogen.

„Kijk, da's aardig.

En niet eens de moeite waard gevonden om 't even te laten zeggen. Weet u wel, dat mijn dochter d'r nog steeds op aangekeken wordt? Dat ze d'r eigen schaamt om over de straat te loopen. Dat m'n vrouw geen dag rust meer gehad heb sinds dat 't gebeurd is? Maar nee......daar denken jullie niet aan..... zulke dingetjes worden zeker maar kleinigheidjes genoemd. Maar nou zal 't heelemaal niet gebeuren, versta je! Zoo'n gemeene, minne behandeling gaat toch al te ver."

Met 'n lompe zwaai keert hij den heer van Balken den rug toe.

„Dus u weigert? Ook al zou uw dochter zelf graag willen?"

„Me dochter denkt 'r precies zoo over...... ben 'k van verzekerd"

„Nou...... dan ...... dan zullen we er niet verder over praten. Maar aan 'n stervend kind iets weigeren is 'n laagheid"

Meteen was mijnheer van Balken weggegaan.

In de kamer werd heel weinig meer gesproken......

Vrouw Kuiting kon niet slapen. Voortdurend dacht ze aan de kleine Willy van Balken, hoewel ze haar man gelijk had gegeven. Ze zag het kind in koorts-gloeiing in 't bedje woelen, de armpjes uitgestrekt, schor-huilend om Mina, die niet kwam.

Kuiting sliep wel, doch erg onrustig. Hij werd geplaagd door nare droomen. Hij zag van Balken op hem af komen, groot en vreeswekkend, met vlammende oogen...... op z'n armen droeg hij 'n lijkje en hief dit hoog op. Groote doodsbeenklauwen grepen hem vast...... ontelbare malen werd ie met 'n schok wakker.

Den anderen dag vlotte z'n werk niet...... hij had 'n pest–bui, zeiden z'n kameraads.

Om twaalf uur ging ie rechtdoor naar Mina's betrekking en vroeg af ie haar mee mocht nemen voor 'n dringende boodschap.

Maar men deelde hem mede, dat z'n vrouw er al paar uur geleden was geweest met 't zelfde verzoek...... en dat ze met Mina naar den vroegeren dienst van 't meisje zou gaan, waar 't kind ziek lag.

Heelemaal opgefleurd stapte hij op huis aan...... Daar zaten z'n vrouw en z'n dochter te huilen.

Willy van Balken was 's nachts overleden.

(*Ons Blad.*) G. N.

ondernomen worden. Die tocht van Puerto Colombia vordert niet meer dan 10 uur.

Deze eerste proeftochten hebben voornamelijk ten doel om het publiek vertrouwen in te boezemen."

Dat bericht is nu bijna 14 dagen oud, doch de eerste vliegenier moet nog altijd hier aankomen.

De Draadlooze in Venezuela.

De Regeering van Venezuela heeft een aanvullingspost gebracht op de begrooting tot een bedrag van 335.000 bolivar tot oprichting van draadlooze stations in het binnenland dier Republiek.

Stroo aanplant in Suriname.

In 't Jaarverslag over 1919 van het Departement van den Landbouw in Suriname vonden wij over de *Carludovica palmata* (de hoedenstroopalm) het volgende genoteerd:

Naar aanleiding van een momenteel tekort aan *Carludovica* (Panama) stroo werden pogingen gedaan om de kwaliteit van het *Mauritiusstroo* hooger op te voeren.

Dit stroo, dat oorspronkelijk slechts door de Indianen bereid werd, om gebruikt te worden voor het maken van touw en hangmatten, leent zich ook goed voor het vlechten van hoeden. Het bezwaar was echter dat dit stroo in korten tijd een onaangename bruinroode kleur aanneemt, waardoor de hoeden nagenoeg onverkoopbaar waren. Kon dit euvel verholpen worden, dan zou dit materiaal zeer geschikt zijn voor het vlechten van fijne hoeden.

Een eenvoudig procédé, toe te passen bij de bereiding, werd uitgewerkt om dit onaangename verkleuren van het stroo te voorkomen. De voorloopige proeven gaven resultaten, die deden verwachten dat het verkleuren, zooal niet geheel voorkomen, dan toch aanmerkelijk verlaagd kon worden Bijzonderheden omtrent de bereiding van dit stroo zullen gegeven worden in een eerlang te verschijnen bulletin omtrent het alhier gebruik te vlechtstroo. Bij de proefnemingen omtrent de bereiding van het Mauritiusstroo verleenden zoowel „Boschwezen" als de Vlechtschool van het Maria Patronaat hunne welwillende medewerking.

— De levering van tongen en plantsoenen in het jaar 1919 aan de beide vlechtscholen te Paramaribo overtrof weder die der vorige jaren.

Bedroeg het aantal plantsoenen (scheurlingen) dat in 1918 aan de twee vlechtinrichtingen werd geleverd 2407, in het verslagjaar (1919] was dit getal tot 6870 geklommen, te weten: aan de Hoedenschool aan de Keizerstraat 1560 en aan het Mariapatronaat 5300. Ook aan het Boschwezen werden 500 jonge planten afgestaan voor den aanleg van een proefaanplant langs de Saramacca.

Uit de *Carludovica* aanplant werden verder geleverd 26 878 tongen terwijl dit getal in de jaren 1916, 1917 en 1918 resp was 12 130, 13 990 en 22,125 stukken.

Gedecoreerd.

De President van Venezuela heeft den Hoog Ed. Gestr. Heer Mr. TH I. A. NUYENS, oud-Gouverneur van Curaçao, de versierselen van de Orde van het Borstbeeld van den Bevrijder 2e klasse toegekend.

Wij herinneren ons, dat op het oogenblik van het vertrek van den oud Gouverneur uit onze kolonie de Heer H. LEYBA, Venezolaansch Consul alhier, den Heer Nuyens mondeling het bericht mede deelde van de toekenning dezer ridderorde.

Doch eerst nu vonden wij het officieel bericht er van in *El Nuevo Diario* van Carácas in het nummer van 29 September ll.

Uitkeering in eens.

„Met verwondering en weinig instemming, zegt het *Kol. Weekblad*, hebben wij kennis genomen van het voorstel, bij den Kolonialen Raad ingediend, om aan de landsdienaren die het meest van allen den druk der huidige levensomstandigheden gevoelen, een tegemoetkoming voor eens te geven." De Gouverneur begrijpt daaronder de gehuwde landsdienaren met een geringer inkomen dan f 2000 en de ongehuwde met f 800 tot f 1000. Voor deze personen wordt voorgesteld een „tegemoetkoming" van één maand salaris tot een maximum van f 100."

„Wij kunnen hierin niet anders zien dan een zeer onvoldoend lapmiddel dat de gewenschte salarisverhooging niet en althans niet in de gewenschte richting bevordert."

Wij zouden het bovenstaande gevoelen van het Kol. Wkbl. volkomen kunnen beamen, wanneer er geen sprake was van een definitieve salarisverhooging voor alle ambtenaren. Met zekerheid weten wij, dat er reeds verscheidene maanden aan deze nieuwe regeling met kracht gewerkt wordt.

Dat de Commissie met deze regeling belast, nog niet met haar arbeid gereed is gekomen, bewijst alleen, dat haar taak veel omvangrijker en ingewikkeler is gebleken, dan de meesten kunnen vermoeden.

Weer terecht.

De man, van wien wij de vorige week vermeldden, dat hij bij aankomst van de *Frieda* op Aruba, spoorloos verdwenen was en vermoed werd dat hij misschien ongemerkt over boord was gevallen, is gelukkig weer (in figuurlijken zin) boven water gekomen. Hij had zich bij aankomst alleen onzichtbaar gehouden. De familie van den verloren gewaande kan gerust zijn.

De West-Indische Gids.

De 5de afiev. van September bevat een belangrijke beschouwing van den hr. J. F. Snelleman over Chineesche immigranten in Suriname. — Voorts het slot van het artikel: De Zending der Herrnhutters onder de Indianen in Berbice en Suriname, 1738—1816, door H. Weiss. — In de rubriek „Uit de pers" bijzonderheden over het feest der boeren-kolonisten in Suriname. — Bibliographie.

Lichtstralen uit Amerika.

Een lichtstraal is het bericht, dat 91 groote firma's in New-York hebben besloten een „drive against drives" een krachtige actie tegen prijsopdrijven te beginnen.

Nog meer goede tijding uit Amerika.

In officieele kringen is men van meening, dat alle vooruitzichten op een goed graanjaar — gerekend van 1 September af — gunstig zijn.

In Noord-Amerika en Canada, aldus de „Times", is de bebouwde oppervlakte ongetwijfeld verminderd, doch ten gevolge van den oogst en de abnormaal groote hoeveelheid, welke van den vorigen oogst is overgebleven, wordt van deskundige zijde verklaard, dat er op 1 September a. s. meer graan in Noord Amerika zal zijn dan op denzelfden datum van het vorig jaar.

In Argentinië is de bebouwde oppervlakte zeer uitgebreid en zijn de omstandigheden zeer gunstig.

In Australië is de bebouwde oppervlakte met 3½ millioen acres toegenomen. De stand van den oogst laat niets te wenschen over.

In Indië is er nog ongeveer een millioen ton over van den vorigen oogst.

Er zijn aanwijzingen, dat de speculanten te Chicago, die op een slechten oogst hadden gerekend, zich ongerust beginnen te maken.

Daarbij zijn de scheepsvrachten verlaagd, dus.....

Nieuw stelsel van belastingbetalen.

De plaatselijke overheid van Bootle, bij Liverpool, heeft een nieuw stelsel van belastingbetalen in werking gesteld. De gemeente geeft zegels uit, die men aan het stadhuis of in sommige scholen kan koopen en geplakt kunnen worden in boekjes, aan de belastingbetalers te verstrekken. De zegels hebben een waarde, wisselende tusschen twee shilling en zeven pence en er zijn nog enkele aanvullingszegels van kleiner waarde. Op die wijze kunnen belastingbetalers hun belasting aanzuiveren in wekelijke termijnen en 36 termijnen worden hun toegestaan.

Het stelsel blijkt, volgens de Daily Chronicle, praktisch zeer te voldoen: reeds maken 2000 belastingbetalers er gebruik van. De zegels zullen de beeltenis dragen der wisselende burgemeesters der stad.

Voor de nieuwe Prot. Kerk.

De Vereenigde Protestantsche Gemeente te Curaçao heeft van de benoodigde f 50.000 voor den bouw van een nieuwe kerk op Otrabanda, met inbegrip van een gift van de Koningin, ruim f 18.000 ontvangen.

(*N. R. Crt.*)

Oud-Bekenden.

De „*Nieuwe Rotterdamsche Courant*" deelt mee, dat aan ds. W. van den Brink om gezondheidsredenen eervol ontslag als predikant bij de Vereenigde Protestantsche gemeente op Curaçao is verleend. Dit bericht zal menigeen uit de kolonie, die op den terugkeer van ds. van den Brink had gehoopt, teleur stellen. Na eenige jaren op Aruba — en, naar wij vernemen, ook op Bonaire — gediend te hebben is deze predikant in 1906 op Curaçao gekomen, en heeft dus met inbegrip van verloftijd gedurende ongeveer dertien jaren de protestantsche gemeente op bezielende wijze geleid.

— Naar wij vernemen zal mevrouw Van Breemen-Kruyt, hoofd der Koningin Wilhelmineschool, thans met verlof in Holland, niet naar de kolonie terugkeeren.

(*Kol. Wkbl.*)

Verdwaald.

Maandag ontving het D. S. van Riffort een bericht van de Stoomboot *Bonham* meldend, dat de driemastschoener *Hollandia* hier thuis behoorend, vroeger het eigendom van de *Curaçaosche Handel-Maatschappij*, op de hoogte van Carúpano door de *Bonham* was aangetroffen. Deze goulet was reeds 2 maanden en 25 dagen geleden van Puerto Colombia vertrokken met bestemming voor Curaçao.

Naar het schijnt was bij Haïti het roer onklaar geworden.

Nu dreef zij rond geheel zonder levensmiddelen, terwijl de bemanning door honger geheel uitgeput was.

De *Bonham* voorzag de Hollandia weer van levensmiddelen.

Dinsdag is de *Hollandia* onze haven binnengekomen.

Dankbetuiging

In dank ontvangen van *Het Departement van den Landbouw* in Suriname de volgende brochures:

Jaarverslag over 1919, en *Meteorologische Waarnemingen* in Suriname en Curaçao in de jaren 1916 en 1917.

Officieele berichten.

De seiner 3e klasse bij den post voor D. T. alhier C. L. Juliao is voor den tijd van een maand geschorst.

Aan den tijd. agent van politie E. Margaritha is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den ontvanger van Bonaire L. O. Lampe is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den hulploods aan de St. Annabaai alhier R. J. Beaujon is om gewichtige redenen acht dagen verlofsverlenging verleend.

Aan den seiner 2e klasse bij den post voor D. T. alhier C. A. Beaujon is tot herstel van gezondheid een jaar verlof verleend.

Aan Mevr. S. Troost-Verheus, onderwijzeres 2e klasse aan de Hendrikschool alhier, is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Zilveren Jubilé.

Gisteren 15 October vierden twee Zusters van de Congregatie van Roosendaal het zilveren feest harer religieuze professie. De Eerw. Zuster MARIE BATHILDE sedert 31 Oct. 1908 in onze kolonie, was achtereenvolgens in de scholen van het St. Martinus-Gesticht, Santa Rosa, en nu op Pietermaai werkzaam, waar zij zich als een bekwaam en volijverig meesteres deed kennen.

De Eerw. Zuster MARIA CORNELIA reeds voor bijna 23 jaar in de kolonie aangekomen, was korten tijd aan de scholen van S. Willebrordo, daarna van Pietermaai, doch nu aan het Pensionaat Welgelegen verbonden.

God zegene zijn bruiden nog vele jaren met gezondheid en levenslust om zich geheel te geven voor 'sHeeren dienst, waaraan zij zich zoo grootmoedig hebben toegewijd door de H. Kloostergeloften.

Van onzen kant onze oprechte gelukwenschen.

Rapport van Gouverneur A. Kikkert.

Hoewel het Rapport van Gouv. KIKKERT van Curaçao in 1817 voor zeer veel lezers zeker hoogst interessant is, zijn er daarentegen weer veel anderen, die wel naar eenige afwisseling verlangen. Om aan deze billijke wenschen eenigszins te gemoet te komen, zullen wij de publicatie van dat rapport tijdelijk onderbreken en in eenige nummers onzer courant „*onder de streep*" weer anderen aan het woord laten. „*Voor elk wat wils*".

Suikercrisis op Cuba.

De geheel onverwachte daling van de suikerprijzen op de markt van New-York nu enkele maanden geleden, heeft op Cuba, het grootste suikerproduceerende land der wereld, tot een geweldige crisis aanleiding gegeven.

In het eerst verwachtte men, dat die lage prijzen zich onmogelijk lang zouden kunnen handhaven, en weer spoedig door een rijzing zouden gevolgd worden. In die verwachting is men bedrogen. Nu Duitschland en Japan zijn beetwortelsuiker op de markt gebracht hebben tegen veel lageren prijs en ook de Javasuiker als mededinger in New-York optreedt en daar reeds tegen 8 dlcts per pond (met inbegrip van invoerrechten) wordt aangeboden, is er aan het monopolie der Cubasuiker en daarmede aan de willekeurig hoogen prijs misschien voor goed op de markt van New-York een einde gemaakt.

Voor Cuba echter beteekent dit een debacle.

Verschillende suikerproducenten van Cuba waren naar het schijnt begonnen hun oogst van dit jaar achter te houden en weigerden ze deze tegen den bespottelijk lagen prijs uit te voeren, tevens met de bedoeling om bij het groote tekort aan suiker op de wereldmarkt pressie op de markt van New York uit te oefenen.

Nu echter en Duitschland en Java hun suiker op de markt van New-York gebracht hebben, zal die poging tot pressie wel zonder succes blijven.

Onder deze omstandigheden is het te begrijpen, dat de planters op Cuba dit jaar nog meer dan andere jaren de aanzienlijke voorschotten, die de bankinstellingen van Habana bij het begin van den oogst aan hen verstrekken, niet missen kunnen. Doch van den anderen kant kunnen zij bij de tegenwoordige lage koersen ook veel geringere zekerheid stellen voor de prompte afbetaling van die voorgeschoten gelden.

Om de suikerindustrie in dien dringenden nood te helpen heeft Generaal MENOCAL, President der Cubaansche Republiek, reeds beloofd den planters krachtige financieele hulp te bieden en schijnt voornemens van regeeringswege een Emissiebank op te richten om aan de suikerproducenten voorschotten op hun oogst te verleenen.

Tot zoover stonden de zaken geregeld of liever nog niet geregeld, toen op eens 8 dagen geleden de Amerikaansche Handels-Bank (*El Banco Mercantil de los Est. Un.*) aan de suikercentrales den eisch stelde om onverwijld de gegeven voorschotten terug te betalen. Uit vrees dat ook de andere Banken met denzelfden eisch voor den dag zouden komen, werd terstond door den *Bond van planters en eigenaars van suikercentrales* een vergadering belegd, om te beraadslagen welke maatregelen te nemen. Nu blijkt dat de Bankinstellingen reeds den terugslag voelen van deze crisis en hun uitgeleende gelden bij de Planters niet meer veilig rekenen. Doch ook het groote publiek komt door den weeromstuit in actie. Een telegram van 9 October van Habana meldt, dat de *Banco Internacional* van Cuba haar betaling gestaakt heeft, hetgeen een geweldige paniek onder de inleggers bij al de andere banken van het eiland ten gevolge had. *El Banco Español* en *El Banco Nacional* hebben dien Zaterdag meer dan 10 millioen dollars terugbetaald aan cliënten, die hun gelden kwamen terugvorderen.

De President heeft nu, om de banken op de been te houden, tot denzelfden noodmaatregel zijn toevlucht genomen, die door de meeste oorlogvoerende landen in de eerste dagen van het uitbreken van den oorlog werd toegepast en een decreet van het *Moratorium* afgekondigd.

Dientengevolge zal de Beurs van Habana, zoolang de crisis duurt, gesloten blijven.

Geen wissels en chèques kunnen voorloopig tot 1 December meer ter betaling worden aangeboden of opgevorderd. Wie gelden bij de Banken in deposito heeft, kan daarvan niet meer dan 10% van het totaal bedrag ter uitbetaling opvorderen, behalve wanneer het dienen moet ter kwijting van invoerrechten of andere belastingen.

Het is te hopen dat hiermede de crisis bezworen is.

Español para niños.

Een bekend boekje, dat reeds acht jaar lang op de scholen gebruikt wordt. Deze 2e uitgave, in uiterlijk netten vorm, dezer dagen van de pers van het Apostolisch Vicariaat gekomen, heeft geen verdere aanbeveling meer noodig. De schrijver, de Eerw. Frater Candidus, reeds meer dan 30 jaar, en nog steeds met jeugdig vuur, leeraar aan het St. Thomas College alhier, doorkneed in alle geheimen van de Spaansche taal, door jarenlange praktijk op de hoogte van het bevattingsvermogen der kinderen, heeft in dit taalboekje voor het Spaansch de deugdelijke methode overgenomen die door de Engelsche schrijvers Bétis en Swan voor het Fransch werd toegepast. Het is een praktische methode, die binnen den gezichtskring der leerlingen blijft en hen in korten tijd inwijdt in de kennis der geheele grammatica en daarbij steeds de aandacht der kinderen boeit en zoo het onderricht tevens aantrekkelijk maakt.

Den schrijver dank voor het ons aangeboden presentexemplaar.

Buitenland.

Huldebetuiging van een Rabbijn aan Paus Benedictus XV.

Een Syrische kolonie, meer dan 150 menschen sterk en die sinds Aug. 1917 de gastvrijheid genoot van de stad Bastia op het eiland Corsica, heeft thans deze stad verlaten om terug te keeren naar Beireyth. Alvorens te vertrekken, sprak de opperrabbijn Salomon Ben Samoen een dankrede uit tot de autoriteiten en zeide daarbij aan het adres der Katholieke geestelijkheid en van Z. H. den Paus o. a. het volgende: „Onze plicht is niet vervuld door een dankbetuiging aan de autoriteiten en de bevolking van Bastia. Op het oogenblik van vertrek kan ik niet vergeten, dat op den dag van onze komst onder u, het eerste bezoek het welk ik ontving, in het oude burgerhospitaal, dat was van een katkolieken priester, wiens wetenschap even hoog staat als zijn naastenliefde, den eerw. heer Ponsevera, die voor ons een hulp, een raadsman en een liefderijk vriend is geweest. Hij heeft mij toen gezegd: „In naam van Paus Benedictus XV, die verlangt, dat de katholieke geestelijkheid alles doen zal wat mogelijk is om het lijden der slachtoffers van den oorlog te verzachten, stel ik mij tot uwe beschikking voor alle diensten, die ik u kan bewijzen." Deze edele woorden waren niets vergeleken bij het geen de eerw. heer Ponzevera gedaan heeft om onze physieke en moreele ellende te helpen verzachten. In mijn hoedanigheid van bedienaar van den Israëlietischen godsdienst acht ik mij gelukkig hem mijn dank te kunnen betuigen.

„Onze dank gaat ook uit naar het doorluchtig hoofd der Christenheid; die in dezen oorlog zooveel lijden heeft verzacht door zijn gelukkige tusschenkomst ten bate der zwaargewonden, zieken, vermisten en veroordeelden."

Deze woorden werden door alle aanwezigen met luid applaus begroet.

Hoe Bolsjewisme wordt gekweekt.

De Berlijnsche corresp. van de *Tyd* schrijft:

Schitterend is de opkomst van Berlijn na den heerlijken oorlog. Glans en luxe vieren na de naargeestigheid tijdens den oorlog, hoogtij en ongekende triomf. De oude „society" van adel en gedegen rijkdom is in den afgrond van den oorlog verdwenen of voert een kommerlijk of teruggetrokken bestaan. Een nieuwe, die paard rijdt en in de luxe auto's jaagt door Tiergarten en de prachtige boulevards van het Westen, een nieuwe, die cabarets en theaterloges met goud betaald, 'n nieuwe die, — en dit geldt voor beiderlei kunne — gekleed gaat in kleeren, die duizenden en duizenden marken kosten, die vol zitten met ringen, armbanden en allerlei steen geprouk, een nieuwe, die op de renbaan vermogens wint en verspeelt en ditzelfde edele bedrijf 's nachts in de verboden clubs, voortzet, een nieuwe, die dag in dag uit voor honderden marken aan de duurste en zeldzaamste spijzen opeet en wier dagelijksche drank kostbare wijn, parelende Champagne is. Klinkt het haast niet ongelooflijk, dat chique wijngelegenheden op de wijnkaart Rijn en Moezelwijnen hebben tot den civielen prijs van 7—800 Mark per flesch? En dat deze prijzen betaald, deze wijnen begeerd worden, is een feit van den dag. Dezelfde met-geld-smijtende kringen betalen die waanzinnige prijzen voor dewelke een sigarenhandelaar in de Friederichsstrasse kistjes sigaren van 10 stuks, kostende 1000 (duizend) Mark uitstalde, tot de politie dit verbood, omdat het gezonde publiek zich in deze tijden van armoede en ellende daarover opwindt.

Deze kringen hebben de vorige week met groot bom-bom en trara, een heele godgeklaagde week lang, Konigin Mode gehuldigd. Het feest begon met mode-wedrennen in Grünewald (entree 45 mark, eerste prijs 500.000 mark, totaalsater circa zes millioen), waarbij allerlei mannequins en „Probiermamsellen," massa's filmdiva's en demimondaines de uitzinnigste weelde in wandeltoiletten tentoon spreidden en na reeksen van feesten vol uitgelaten pracht, eindigde het modefeest met een bal waarop de kleedij der „dames" het toppunt van minimaliteit behaalde waarop onschatbare schatten aan goud en edelsteen werden gedragen en op welk slotfeestje, volgens het *Berl. Tageblatt*. de aanwezigen zeker meer dan een millioen aan spijs en drank uitgaven, „de triomf van het Schiebertum".

Wat wat moet er in het hart van al die honderden omgaan, die—bij gebrek aan windselen hun zuigelingen in kranten pakken of op zaagsel moeten leggen, als zij die ongehoord kostbare kleeren-luxe aanzien! Wordt die massa des volks, die voor 't grootste gedeelte sociaal-democratisch en dus ongeloovig is, niet met geweld in de armen van het Bolsjewisme gedrongen?

Toch een grooter volk.

Elke natie heeft de eigenaardigheid, zelfs elke streek en stad hun eigen toestanden, gewoonten en ideeën als de normalen aan te zien; wat anders is vindt men: gek of raar.

Zoo achten wij ons op den top der beschaving en kunnen maar niet begrijpen, dat b.v. Franschen ons weer aanzien voor minderwaardig.

Een echte Pruis schrikt, als hij hoort van Amerikaansche toestanden, zooals thans in het *Hbl.* weer eens worden beschreven.

In kantoren en fabrieken geen spoor van slaafsche onderdanigheid. Er is verschil in organisatorischen rang in sociale of economische kans of gelegenheid! Voor 't overige is er gelijkheid van persoonlijke waarde, van zelfbewustheid; een gelijkheid die gevoeld wordt, en die maakt dat de zoo-en-zoo-koning — hoe reactionair hij ook moge wezen — geen oogenblik aarzelt om de hand zijner werklieden te schudden en het niet in zijn hoofd zou krijgen om in den toon van zijn spreken iets van geringschatting te doen blijken.

En de schrijver vertelt van een kellnerin die hem bediende en die een studente bleek te zijn, die in de vacantie haar studiekosten verdiende.

Het geval staat volstrekt niet op zich zelf.

Aan het tafeltje naast ons zaten een heer en een dame te genieten van het aardbijeijs dat de jonge kellner zooeven had opgediend. De jonge man stond met het dienservet onder den arm achter de stoel der dame, en keek naar den glans van de avondzon in heur haar, met een liefkoozing in zijn oogen.

Wij voelden, dat wij in opstand kwamen tegen zooveel zelfover schatting. Wat verbeelde die knaap zich, wel. Afstand! Afstand! kellner!

De jonge man boog zich over de stoelleuning heen en streelde het haar der vrouw. De echtgenoot schikte zijn paarlen dasspeld recht, zonder iets te merken.

Wij kuchten verontwaardigd. De kellner legde zijn arm om de schouders van de dame, en keek op. „Can I do anything for you, Sir?" vroeg hij.

De woorden stokten ons in den mond. Sprakeloos keken wij in de oogen van den echtgenoot. Hij wachtte even, en begreep. „Het is mijn zoon" zei hij „Het volgend jaar hoopt hij in Harvard af te studeeren. Meet him."

Zelfs rijke ouders laten zoo hun kinderen zelf den weg door 't leven zoeken en het worden karakters, die niet alles van hun ouders vragen, maar zelf doen wat zij vermogen, en daardoor sterk worden van wil en scherp in verstand.

Bij kleine volken uit kleine menschen bestaande heet dat raar of gek.

Een boodschap van kardinaal Gibbons.

Een van de merkwaardigste wereldfiguren is wel de 86-jarige aartsbisschop van Baltimore, kardinaal James Gibbons.

Een grootsche persoonlijkheid, die hoog uitsteekt boven vele andere grooten der aarde.

Een man van onbluschbare levenskracht, die op 86-jarigen ouderdom nog midden in het katholieke leven staat als de bezielende vader en leider.

Een katholiek Amerikaansch burger als de beste en tegelijk een voorbeeldig Roomsch priester, een Prins der Kerk, die door de apologie van zijn woord en daad een ongeevenaarden invloed uitoefent in heel de nieuwe wereld.

Ter gelegenheid van zijn 86en verjaardag heeft deze groote man een boodschap gericht tot het Amerikaansche volk.

Niet tot het katholieke deel alleen, richt zich de kardinaal.

Neen, in volle besef zijner waardigheid vraagt hij de aandacht van heel het Amerikaansche volk.

En hij spreekt o.a. „volgens het verslag in de *Msb.* volgende indrukwekkende woorden:

„Op den drempel van mijn 87ste levensjaar zie ik met diepe dankbaarheid op het land, waar ik geleefd heb. Plato dankte de goden, dat hij in Griekenland, een zoo hoog beschaafd land, geboren was. Ik dank mijn God, dat ik bij de natie geboren en groot geworden ben, waar ieder burger in het bezit van zijn leven en eigendom wordt beschermd met de kleinst mogelijke beperking der persoonlijke vrijheid.

Zij, die met de wetgeving der V. S. ontevreden zijn en tweedracht in het land zaaien, de anarchistische elementen die over den Oceaan komen om ons de revolutie te brengen, toonen niet slechts dat zij door een betreurenswaardige waanidee geleid worden, maar ook, dat zij grootelijks ondankbaar zijn jegens de moeder, die hen als gasten ontvangt. Ik dank God niet alleen, dat ik burger der V. S. ben, maar ook daarvoor, dat ik tot de Christelijke familie behoor. Van het eerste oogenblik mijns levens was de Heer mijn levensster en de hoop op mijn eeuwig heil, zonder welke het leven niet waard is geleefd te worden.

Jezus Christus is niet alleen het leven der ziel, Hij heeft ook vaste beginselen achtergelaten, die den grondslag van het leven eener natie zijn. Als onze staatslieden zich bij hun politiek door de verheven leer van het Evangelie laten leiden, dan zijn de welvaart en het bestaan van het volk verzekerd.

Mijn hoop op den duur en de bestendigheid onzer regeering is op den praktischen zin van het Amerikaansche volk gevestigd, welke de hersenschimmen van fanatieke omwentelaars van de hand zal wijzen en vast zal houden aan de staatsgrondslagen, die door vrije voorvaderen gelegd zijn.

Mijn hoop is gevestigd op de bescherming der Goddelijke Voorzienigheid, die ons geleid heeft op den grooten weg der grondwettelijke vrijheid. En gelijk God in het verleden in ernstige oogenblikken, waarin ons regeeringssysteem gevaar liep, onze Beschermer is geweest, zoo zal Hij ook ons heil zijn in alle verwikkelingen, welke de toekomst brengen zal.

De kardinaal spreekt dan over de encycliek van Benedictus XV over den Christelijken vrede en de verzoening der volken en besluit:

Liefde beteekent vergiffenis. En hoe kunnen volken vergiffenis toonen, dan wanneer zij onmiddellijk weer de relaties hervatten en het normale verkeer herstellen. Als ik eenmaal zie, dat handelsbetrekkingen en het verkeer onder de groote naties weer hervat zijn, dan geloof ik, dat de wereld het verleden vergeten heeft."

Deze woorden moeten op het nuchtere Amerikaansche volk diepen indruk maken.

Wat een vastgewortelde vaderlandsliefde!

Maar tegelijk wat een fiere betuiging voor heel de wereld, dat Jezus Christus moet zijn het leven der ziel van den enkelen mensch en van heel de natie.

De a. s. Presidentskeuze.

Het is thans uitgemaakt, dat bij de a. s. presidentsverkiezingen in Amerika de vrouwen ook mede zullen stemmen.

Daarvoor moeten nu weinige maanden nog ± 22 000 000, zegge tweeen-twintig-millioen kiezeressen op de lijsten worden gebracht. Toch is de verhouding anders dan in de meeste landen van Europa; er zijn daar veel meer mannelijke dan vrouwelijke kiezers.

De uitslag van den verkiezingsstrijd hangt natuurlijk toch van die dames af en het is volstrekt niet te zeggen, wat ze aan de stembus zullen doen. Want de politieke belangstelling en *dus* ook de politieke ontwikkeling der vrouwen in de Ver. Staten is tot nu toe buitengewoon gering geweest.

Daarbij komt dat iemand, die meer op de hoogte is, moeilijk een keus kan doen tusschen den Republikeinen en den Democraat, zoozeer gelijken de programs en ideeën der beide groote partijen op elkaar.

Er zal dus wel een allerzonderlingste campagne worden gevoerd om de nieuwbakken kiezeressen naar de eene of andere zijde over te halen, want in zulke verkiezingspraktijken zijn de Amerikanen toch al sterk.

Vermoedelijk zullen Cox en Harden hun allermooiste pakjes moeten aantrekken, en aller-vriendelijkste gezichten zetten voor photografen en kiesdraaiers, zullen ze tot in 't oneindige handjes moeten geven en misschien lezen er Pickwick wel eens op na, hoe ook wellicht met een uitdeeling van groene parasols en het omhelzen van wat schoongewasschen kinderen wel iets te bereiken valt.

De presidentsverkiezing wordt thans de sport, waarmee heel Amerika zich maanden lang kan bezig houden.

Groothertogin-Religieuze.

Volgens de Belgische bladen deelt de Bisschop van Luxemburg in een herderlijk schrijven aan zijn diocesanen mede, dat de Groot-Hertogin Maria Adelheid, gewezen regeerende Vorstin van Luxemburg, die in Januari 1919 vrijwillig afstand deed van den troon, afreed, zich binnenkort in het Carmelitessenklooster nabij Modena zal terug trekken. Zooals onze lezers wel zullen weten is zij verwant aan onze Koningin en heeft zij ook Nederland vóór den oorlog eens bezocht.

E. Zola en de waarheid.

Uit Angers wordt gemeld, dat in het gesticht van den Goeden Herder, Marie Lebranchu, in het beruchte boek „Lourdes" van E. Zola „la Grivotte" genoemd, overleden is.

In 1892 werd deze Lebranchu naar Lourdes gebracht. Zola bezocht den trein, die haar vervoerde. Al acht maanden lag zij toen te bed, lijdend aan ernstige longtering waarbij zich reeds complicaties hadden voorgedaan.

Men aarzelde dit levend geraamte in het bad te laten. Zij drong aan en toen zij uit het bad kwam, verklaarde zij zich genezen. Dertig geneesheeren getuigden, dat zich bij haar geen enkel teeken van tering meer vertoonde.

Volgens Zola in zijn boek zou Marie Lebranchu na hare bedevaart opnieuw bloed hebben opgegeven en te Parijs in een gasthuis overleden zijn.

La Grivotte heeft echter nog 28 jaar na hare genezing geleefd. Zij is geen enkele maal in haar vroegere kwaal hervallen en heeft sedert 20 Augustus 1892 noch te Lourdes, noch elders, bloed opgegeven. De kenteekenen der tering, plotseling in het bad verdwenen, zijn nooit meer weergekeerd.

Marie Lebranchu, door Zola dood verklaard, heeft den leugenachtigen schrijver van „Lourdes" dus geruimen tijd overleefd.

Msb.

Bekendmaking.

De verkoop van Zilveren, Gouden en Juweelen voorwerpen, beleend ter Spaar- en Beleenbank van 3 **Januari 1919** t/m 30 **Juni 1919**, onder **No. 420 X** t/m **No. 501 Y** zal plaats hebben op Donderdag, den 28n October 1920 a.s. en volgende Donderdagen

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 16 October 1920.

De Voorzitter

3 C. S. GORSIRA